

Organo de Hokkajda Esperanto-Ligo

LEONTODO

N - ro 65

ENHAVO

Paĝo

第43回北海道エスペラント大会報告	1	
La 66-a Kongreso de Japanaj Esperantistoj Sin FUKUDA	4	
Mia filo regalis f-inon Zdravka Metz el Jugoslavio Hiroo Kadama	6	
Pri Georgo	Sin FUKUDA	8
Vizito de Bulgara Esperantisto ... Isamu Yamaga	10	
S-ino Ho Ho Ho 来札	Kimiharu Kimura ..	12
Mia pripenso pri lingvo kaj Esperanto .. Singo Sibata ..	13	
Sistemoj	J.J.B.	15
低くひくく近い所で (6)	A.H.	17
Pri la Esperanto-kurso por urbanoj en Sapporo H. Cubaki	19	
“初めましてどうぞよろしく” ... 初級講習生より	20	
★あの人、この人	23	
北海道新聞「アイヌ神謡集 エスペラント語で出版」を報道 ..	24	
Ainaj Jukarojを外国のエスペランチストへ紹介を	26	
「アイヌ神謡集」のエスペラント訳序文について..Hiroo Kodama.	28	

3—1980

第43回北海道エスペラント大会報告

7月28、29の両日、第43回大会は、北海道としては珍しい暑さの中、小樽市朝里川温泉の“山水”を全館借り切つて行なわれた。参加者は、最北の稚内2名（s-ro岩本、s-ino吉田）、オホーツク沿岸の興部1名（s-ro坂下）、根釧地区の浜中1名（s-ro浜田）、道南の函館2名（s-roj吉田、市川）と全道一円から、不在参加者7名を加え45名という盛況であつた。

本大会に色どりを添えたのは、何といても GASTOJ としてユーゴスラビアの f-ino Zdravka METZ、東京の石黒彰彦御夫妻とお孫さんの磯部真世嬢をお迎えできたことと、第35回北海道大会でユーカラのエスペラント訳を決議して、ちょうど8年後の本大会で、やつと出版が完了し、初めて新本を手にした関係者の感激が大会のふん囲気を活気あるものにしたからであろうか。

大会第1日目は、久しぶりの再会を喜び会うひとびと、Leontodoでより知ることのなかつた人と初対面を喜ぶ人たちが大方そろつたところで親睦会に入る。山賀先生から差し入れのビールが手伝つてか、あちこちで楽しい語らいがどよめく。その間、北海道新聞小樽支局の記者が「アイヌ神謡集」エスペラント版の発行を知つて取材のため来訪、関係者数人がその応接に一時席を中断する。なお、同記者は、エスペラント訳の労作を高く評価し、翌翌日7月30日付朝刊の全道版に写真入りで報道した。（本号24ページを参照）

つづいて、ユーゴのメツツ嬢から、スライド、8ミリフィルムにより自国の紹介と、例年ザグレブ市で開催の国際人形劇の説明が流暢なエスペラントで行なわれ、次に、高橋達治氏から昨年中国旅行フィルムを披露、磯部真世嬢からもコメントが添えられた。

夜もしんしんと更けた頃、宿舍の前を流れる朝里川の石を洗う音と若者たちの美しいエスペラントの歌や談笑がよく混声して、初老の域に入つた者（誰れ？）に心地よい眠りを誘う。その若者たちとは、メツツ、磯部、齊木の各嬢と、福田、佐藤、坂下の各氏か。

大会第2日目は、9時30分をやや遅れて、高橋達治氏の司会により、開会宣言は崎野真代嬢によつて行なわれ、大会準備委員長として山賀先生から

歓迎の挨拶が続く。その挨拶の中で、「本大会を記念して参加者に緑星章を寄贈したい」とその場で純銀製のすばらしいバッヂが配付された。(La Revuo Orienta 8月号の「エスペラント新聞」欄に「世界一美しい緑星章〜山賀勇氏/80個(純銀製26万円相当)をエスペラント学会へ寄贈〜」との記事があり、このような高価な品を大会記念として寄贈された氏の御好意、御配慮に改めて感謝したい。)

つづいて、議長団に s-ro 星田淳、浜田国貞を選んで議事に入る。

H E L 会長 s-ro 木村が病気入院のため s-ro 児玉がメッセージを読み上げ、次に、本年5月に突然病魔に侵され7月8日不帰の客となつた厚真町菅原鉄雄氏の霊に1分間の黙禱を捧げた。

議事は raporto に入り、H E L 活動報告を児玉事務局長が、各地方会報告は札幌(s-ro 福田)小樽(s-ro 高橋)、苫小牧(s-ro 星田)、函館(s-ro 市川)、個人は f-ino 北島と続く。つづいて、H E L 財政(s-ro 留目)、図書会計(s-ro 佐藤)、センター会計(s-ro 児玉)の各報告を終えた。

議題討議の結果としては、役員改選では、ほぼ全員留任、次期大会は7月下旬札幌市で開催することを全員一致で可決された。

議事終了後は、自己紹介に入る。その中で特に記したいのは、本大会の準備に最も多忙を極めた高橋達治氏が大会終了後直ちに家族とともに赴任先の千葉県館山市へ出発されるとのこと。そのような中でも、御夫人と長男の大道(Tajdo)君が参加され、エスペラントで挨拶されたことである。次に小樽の山本昭二郎氏がおよそ20年ぶりの大会参加であろうか。特に氏は、Leontodoの創刊号から N-ro /2~/3号まではほとんどひとりで編集から印刷製本のすべてをやつてのけ、しかも表紙は色刷りとあつて、当時は他の地方誌をしのぐ圧巻であつたが、そうした情熱を傾けた当時を懐しんで参加された彼から、今後の Leontodoの発行について貴重な助言をいただいたことを触れておきたい。いま一つは、ユーゴのメツツ嬢の来道を機縁にエスペラントの存在を知り、その3日後の北海道大会でメツツ嬢の指導よろしく、立派にエスペラントで自己紹介をやつてのけた北大生斉木加代子嬢を紹介したい。

自己紹介後は自由討論の時間を設け、主として「国際舞台へのエスペラント」をテーマに、実際にユーゴでエスペラントによる国際人形劇の開催を成功に導いている事例を中心に意見交換が行なわれた。

次いで記念写真と昼食に入り、午後は、永年UEA、J E Iの理事として活躍された石黒彰彦氏から「エスペラント雑感」と題して、先輩として示さに富んだ意見の発表が行なわれ、つづいて、磯部真世嬢、福田伸君からそれぞれ「外国旅行体験談」の発表があつた。

以上で大会行事のすべてを終え、最後に Tagiĝo を斉唱し、明年7月の札幌大会での再会を約して解散した。

ふりかえつてみて、例年北海道大会に欠かさず参加している某氏は「近年にない盛況」と評してくれたが、確かに外国エスペランティストの参加もあり、ne japana sed preskaŭ Esperante でなされた大会であつたという意味で充実したものといえようが komencantoj の方々にとつてはどうであつたろうか。余りにも無視されたものではなかつたかと気にもしている。参加者全員に満足できる大会へと更に今後検討していただきたいものである。

(記・児玉広夫)

第43回北海道エスペラント大会、昭和54年7月29日、於、朝里川温泉山荘

Sin FUKUDA

Estas ja fakto, ke mi partoprenis la 66-an japanan kongreson, tamen ekde tiam jam pasis pli ol 6 monatoj. Pro tio mia memoro pri ĝi preskaŭ kasis sin - ni diru - malantaŭ nebulo. Sed ĉar mi estis unu sola hokkaid-ano, kiu ĉin partoprenis, do ŝajne mi devas ion vole nevole skribi. De mi kutimus teni taglibron, mi facile povus rememori okazintaĵojn. Do mi decidis skribi ĉi tie nur kion mi memoras nun. Mi petas legantojn ne riproĉi min, eĉ se mia memoro enkluzivas erarojn en si.

Vojaĝi al Kioto somere jam estas mia kutimo, kvankam oni diras, ke estas freneze varmege en tiu sezono en Kioto, ĉar mia frato loĝas tie, t.e. mi facile akiras noktejon senpagan. Do se la kongreso okazus aliloke ol en Kobe, almenaŭ en iu urbo pli malproksima de Kioto, mi ne estus partopreninta en ĝi.

La 10-an de aŭgusto mi ekveturis de Tokio al Kioto per ordinara trajno. Survoje mi ĝuis diversajn pejzaĝojn, kiujn oni ne povas ĝui se ili uzas rapidan trajnon. Kaj mi ĉiam trovas interesa, ke homoj, kiu envenas en la vagonon post Stacio Oogaki parolas lingvon diferencigeblan de la lingvo parolata ĝis tiam, eĉ alian lingvon. Tranokinte ĉe mia frato en Kioto, mi direktis min al Kōbe, kie mi por la unua fojo estis. De Stacio Kobe mi piediris al Kaiin Kaikan kun mapo en la mano. Sed mi estis tiel okupata de la rigardado al la ĉirkaŭaĵo, ke mi perdiĝis. Mi denove kontrolis la vojon. Do bone. Mi iris returnen. Estis facile trovi la kongresejon. En la kongresejo miajn okulojn unue trafis unu altulo, ja mia amiko Billy! (Pri li oni raportis en La Heroldo de Esp. lastatempe. Li laboras en ŝipo Midway.) Mi konatiĝis kun li en Esperanto-domo, Tokio pere de Zdravka, kiu partoprenis la lastan kongreson en Hokkaido. Estis pli-malpli tagmeze. Ni du decidis ie tagmanĝi. Ĉar la kongresa halo estas sur la 3-a etaĝo, ni malsuprenis, kaj sube ni tute hazarde renkontiĝis kun Zdravka iom sun-ruĝiĝinta. Mankis unu horo kaj duono ĝis la komenco de la programo. Ni kvietigis nian stomakon en apuda restoracio kaj poste disiĝis por ion apartan fari. Mi tute simple atendis malferman solenon en la halo. Nu baldaŭ, mi pensis.

... mi volis min per parolilo, "S-ro Fukuda, s-ro Fukuda, bonvolu veni sur la scenejon." Surprizite mi eliris el la halo kaj kuris malantaŭ la kurtenon kaj tie eksciis, ke mi devas saluti al kongresanoj kiel reprezentanto de HEL (Hokkaida Esperanto-Ligo), kvankam oni registris min kiel tokianon en la kongresa libro. Mi preskaŭ forgesis, kion mi balbutis. Eble mi parolis iom pri "Ainaĵ Jukaroj", kiu jam aĉeteblis en la kongresejo. Mi opinias, ke mi tute ne bezonas detale skribi kiujn programerojn mi ĉeestis, ĉar tio apartenas nur al mia intereso kaj cetere tion mi forĝetis en unu el miajn memorkestoj de la cerbo. Sed mi sentis, ke la programeroj estis iom malbone ordigitaj. Kiam mi ĉeestis kongresan universitaton por aŭskulti la lecion pri unuo, nur tri (!) aŭskultantoj troviĝis en la ĉambro ĉe la komenco de la lekcio. Tamen kelkajn minutojn poste du-tri homoj envenis, kaj kelkajn minutojn poste du-tri envenis, kaj same. Tiel finfine la ĉambro pleniĝis de homoj! Pro tio la lekcio estis konstante malhelpata de krako, susuro, murmuro, ĉiu speco de bruo. Kial tio ĉi okazis? Ĉar la horo, je kiu la antaŭ programo finiĝas estas sama kiel je kiu la kongresa universitato komenciĝas. Krome la antaŭa programo, ŝajnas al mi, plilongiĝis. Oni do devus meti pli da tempo inter la programeroj. Poste vespere mi eliris promeni kaj rigardi la urbon, ĉar, kiel mi jam skribis, mi unuafoje estis en Kobe. Sed ho preskaŭ ĉiuj vendejoj estis fermitaj kaj mallumo komencis regi la urbon. Mi certis, ke ie en la urbo troviĝas loko, kie oni povas ĝui la etoson de la urbo. Sed por tio mankis tempo kaj gvidanto aŭ gvidilo. Kie estas la fama kvartalo Motomati? Kie estas Uni. Kobe? Mi fakte estis en Kobe, sed mi neniom informiĝis pri Kobe.

Estis impreso, ke la gefiloj de HASEGAWA Teru partoprenis la kongreson. Pro ilia partopreno en la dua tago de la kongreso la kongresejo kaj la hotelo estis atakitaj de dekstruloj. Fininte la matenmanĝon, mi rimarkis, ke iuj kriegas per parolilo ekster la hotelo. Iu sciigis min, ke dekstruloj atakas la hotelon kaj, ke policianoj gardas nin. Sed ŝajne ili ne sciis, kie estas la gefiloj. Do baldaŭ ili foriris al la kongresejo. (daŭrigota al p. 22)

Mia filo regalis f-inon Zdravka NETZ el Jugoslavio

Hiroo Kodama (Sapporo)

Dum kvin tagoj da restado en Sapporo kaj Otaru, de la 26a ĝis la 30a de julio, svelta kaj intelekta f-ino Zdravka pasigis du noktojn en mia hejmo. Tiam en la hejmo estis neniu krom mi kaj mia filo, ĉar mia edzino estis vojaĝanta al Usono por viziti sian fratinton, kiu loĝas en LosAnĝelso.

Eble oni havus suspekton, kiamaniere ili ŝin regalus (ĉu). Estu trankvile ! La plej bona kuiristo jen estas nek mi, nek mia edzino sed mia filo ! Precipe li estas elstara je la distingo de gustumo aŭ freŝeco de kuirajoj.... kiel tio pravas, ke jam dum pli ol 10 jaroj patro kaj patrino tute sekvas distingon de sia filo pri la manĝaĵoj konservataj dum tagoj en fridujo; ĉu ili estas ankoraŭ manĝeblaj aŭ ne ?

Mia filo estas studento de iu universitato. Spite al sia patro Esperanton li nur simpatias. (ho ve, malgraŭ ke en tiam knabo akompanate de sia patro li kelkfoje partoprenis en la kongresoj, eĉ kuraĝis deklari la ferman solenon de la 55a Japana Kongreso de Esperantistoj okazinta en Sapporo 1968.)

La unuan vesperon li regalis ŝin per "sukijako" kun bovoviando kaj multospecaj legomoj, unu el kiuj "nira" de aĵlo estis por ŝi rara. Post la vespermanĝo sekvis babilado, aŭ inter mi kaj ŝi rekte, aŭ inter li kaj ŝi interprete. Jen sekvis por ŝi disponebla tempo kaj profunda dormo, ĉar mi sciis el iu libro, ke gastiganto estas necese doni tiom da tempo al fremdulo por bani, lavi kaj skribi.

Ankaŭ la sekvantan matenon li regalis ŝin per eŭropstila manĝaĵo. Precipe, kun kontento ŝi trinkis mikskafon kun duono da lakto, kiun li preparis laŭ ŝia plaĉo.

La duan nokton mi, li kaj ŝi devis pasigi kun iom da konfuzo. La nokto de la 29a de julio estis tiu de fajraĵa festivalo (hanabi-taikai) en la haveno Otaru. Pro tio la otaranoj rekomendis ŝin viziti tien, tuj post la fino de la 43a Hokkajda kongreso okazigita de la varmafonto Asarigaŝa. Ĝis tiam, laŭ mia plano, pleja oportuno por ŝi estas nokti en mia hejmo, ĉar morgaŭtagmeze ŝi devos ekflugi el la aerhaveno Nito-se, kien de mia loko estas proksime. Tamen, ŝi tiel absorbiĝas vidi la festivalon, ke mi nevole cedis ŝin kaj mi konsilis ŝin preni la lastan trajnon de Sapporo al Kitahiroŝima.

Ja, okazis incidento tiurilate. Ŝi malsukcesis veturi tiun trajnon..... jam ne plu trajno.... kia ĉagreno estas al ŝi ! Ĉirkaŭ je la 23a horo sonoris mia telefono. Mi kaptis la voĉon de s-ro Ŝin Fukuda kaj mi tuton komprenis kun trankvilo. De li la telefonon transprenante f-ino Kayoko Saeki, ankaŭ kiu ŝin akompanis, proponis al mi, ke f-ino NETZ nokt

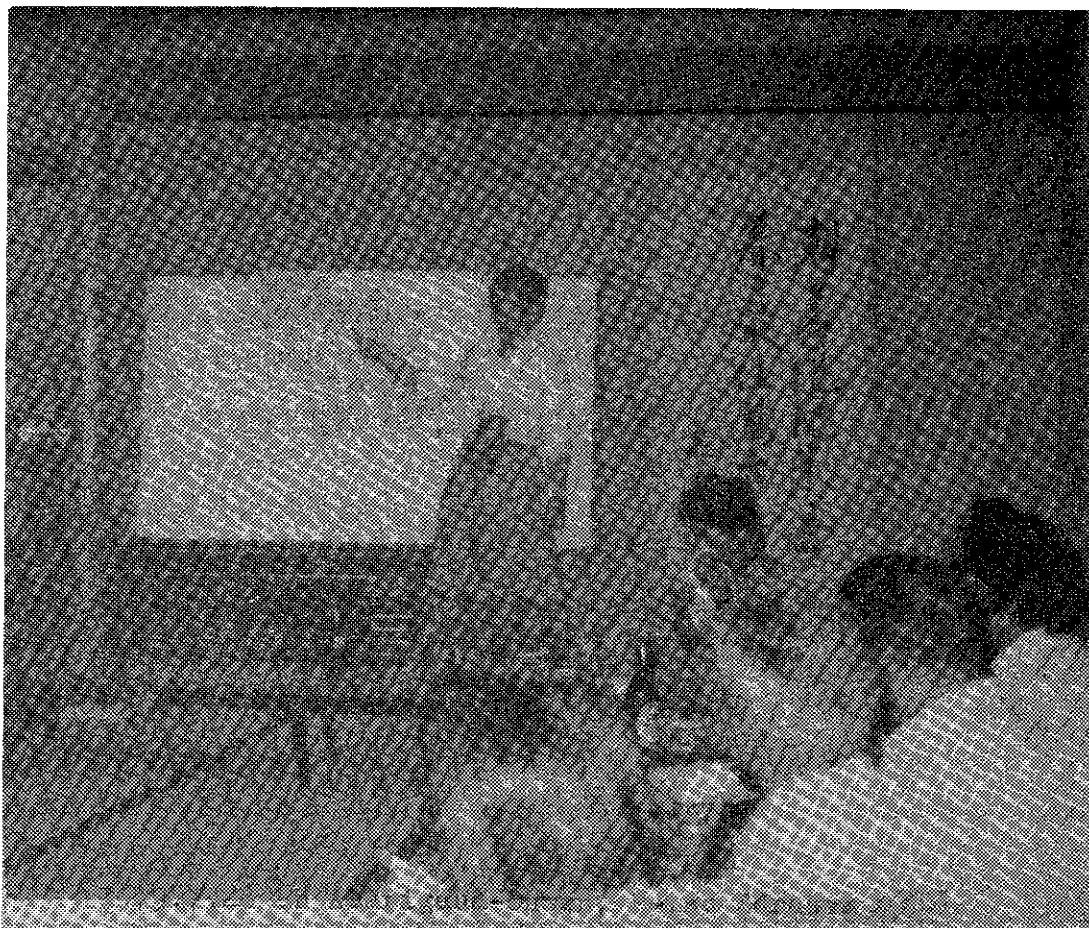
en ŝia pensiono. Spite al ŝia diro mi altrudis ilin kune veni al mia domo. Sekve de tio mia filo noktmeze kondukis aŭton al Sapporo kaj revenis kun la du fraŭlinoj.

Kiam ili atingis mian domon, mi jam estis en dormo. (ĉar mia cerbo ordonis dormon pro la morgaŭa streĉa laboro...) Mi ne plu renkontiĝis kun ili, eĉ matene forlasante ilin mi rapidis al mia laborejo.

En tiuvesvero reveninte mi trovis iliajn leterojn sur la tablo. Kaj plie mi ricevis de iliambaŭ la dankleterojn poste. Ili ne forgesas menciigi pri mia filo, kiu regalis ilin per preparo de bonkvalita manĝaĵo, per frida akvmelono freŝigi ilin kaj per aŭto konduki al Titose.

(fino)

(la foto ; f-ino METZ prelegas pri sia lando en 07 28)

Supozeble ekzistas multaj personoj nomataj Georgo en la tuta mondo. Sed nun temas pri Georgo babilema, kiu lastatempe restadis en Sapporo. Tio okazis tiel antaŭe, ke mi devis eĉ kontroli la daton. Mi unuafoje vidis lin en Parko Odori (granda strato) la 29-an de septembro. Tiun tagon mi ĝuste finis la ekzamenojn. Li ne estas altulo. Kiel tamen esprimi lian vizaĝon? Li havas lipharojn. Ni diru, ke li estas kvazaŭ tia mongolo, kian japanoj imagas kun pleno da antaŭjuĝo. Tia li estas.

Ŝajnas al mi, ke ni estis jam longe antaŭe ligitaj de mistera fadeno de sorto. Mi eĉ povas diri, ke mi konas lin de tri jaroj?! Renkontinte en la parko, ni ekmarŝis en direkto al bicfarejo de Sapporo-biero. Dume mi rememoris rakonton, kiun mi aŭdis de mia patrino antaŭ tri jaroj.

Antaŭ tri jaroj ŝi renkontis tri malnovajn siajn geamikojn en Tokio, unu el kiuj estis s-ro Hoŝida (mi pensas, ke legantoj konas lin?). Li diris al la geamikoj, ke li venigos unu kanadan esperantiston al la trinkejo, kie ili troviĝis. Li eliris el la trinkejo kaj revenis per taksio kun unu eksterlandano kvazaŭ mongolo senhara kaj kun lipharoj (ŝi esprimis tiel). Tamen s-ro Hoŝida tiam estis tiel ebria, ke li tute senkonscie trinkigis al tiu alkoholaĵon kontraŭ ties volo kaj kolerigis tiun. Kaj la eksterlandano foriris el la trinkejo. Ŝi aldonis, ke li ja estas vere stranga.

Tion ĉi mi aŭdis de mia patrino. Kaj subite venis en mian kapon penso, ke eble tiu eksterlandano estas sama persono kiel Georgo, ĉar ankaŭ Georgo loĝas en Kanado. Mi demandis lin, ĉu li estis en Japanio antaŭ tri jaroj. Li jesis. Mi plu demandis, ĉu ĉi-supra afero okazis al li. Li jesis (!) kaj surpriziĝis pro tio, ke mi sciis tion. Mi do diris, ke tiam mia patrino estis tuj apud vi kaj rakontis tion al mi. Tamen li dubis, "Ĉu? Tio ne eblas, ĉar, fakte, tie estis du virinoj, tamen ili estis tro junaj por esti via patrino." (Mi rapide aldonas, ke kion li diris ege ĝojigis ŝin.) Sed li korektis ŝian miskomprenon, ĉar

ŝi tute ne komprenis Esperanton. Pro alia kialo li kolériĝis. En la trinkejo ili du parolis pri iu islandano, kiu edziĝis al japanino. S-ro Hoŝida miskomprenis, ke ankaŭ Georgo serĉas por si japaninon. Kvankam Georgo foje neis tion, la konversacio direktiĝis al tiu temo (li diris al mi tiel). Do finfine Georgo stariĝis kaj eliris el la trinkejo. Nu, karaj legantoj estu tamen trankvilaj. Ili jam reamikiĝis lastatempe.

Ni alvenis en la bierfarejo kaj venis al la akceptejo. Mi demandis oficist on, ĉu ni povas rigardis la farejon. Sed ve! mi forgesis, ke tie oni ne laboras sabate. Sed tio, ke oni ne laboras sabate tre plaĉis al Georgo kaj ni decidis iom gustumi bieron tie. La konversacio inter ni en la restoracio temis pri niaj komunaj geamiko kaj konantoj, Zdravka (ŝi vizitis la lastan kongreson en Hokkaido), Kajo (ankaŭ ŝi vizitis la kongreson kaj nun studas en Jugoslavio), Krizantemo (kiu ne konas ŝin!), Izumi (li studas en Uni.Tokio, Se vi volus ion scii pri li, vidu "La 5-a Ŭasedaano, '79 aŭtuna numero), Billy (pri li oni raportis en "Heroldo de Esp."lastatempe) kaj Andreo (li partoprenis la lastan internacian renkontiĝon en Tokio). Kial li konas ilin? Ĉar li ĉeestis la adiaŭan vesperon por Zdravka kaj Andreo en Tokio. Mi do tre ĝoj is, ke ni havis tiel multajn komunajn geamikojn.

Li restadis en Sapporo por 5 tagoj entute. Sed kion li faris kaj diris, mi ne precize memoras, ĉar li estas tiel balilema. La unuan tagon en Sapporo mi akompanis lin al la loĝejo por li , Esp-Centro Hokkaido. Tie ni tiel multe babilis, ke mi maltrafis la lastan metron (subteran trajnon) kaj devis tranokti tie kun li. Unuvorte li estas tre juna konpare kun sia aĝo. Li ĉiam estas plenplena de energio. Li neniam laciĝas. Li ĉiam kuragiĝis junulojn. Mi esperas, ke ni povos iam denove renkontiĝi ie en Esperantujo.

Sapporo 15 februaro 1980

Vizito de Bulgara Esperantisto

Isamu Yamaga

La 24-an de novembro, sabate, mi ricevis telefonon de s-ro Kawaguti, oficisto de JEI en Tokio. Li anoncis, ke unu bulgara esp-isto nomata Atanas Seikov (mia orelo aŭdis kiel Seiko), verkisto 50jara, veturos al Otaru per soveta ŝipo post rondvojaĝo en Japanio. La ŝipo ekveturas el Tokio hodiaŭ kaj atingos al Otaru la 26-an 3-a h. posttagmeze.

Aŭdante tiun ĉi sciigon mi kaj s-ro O. Eguti ekiris al la 3-a kajo de la haveno Otaru kaj atendis. Baldaŭ la ŝipo " Maria Urijanova " 4800 tonoj, aperis ekster la ondrompilo kaj proksimiĝis al ni, iomete malfrue ĉirkaŭ 3:30 pm. Ŝi atingis kaj haltis ĉe la kajo.

Ni ambaŭ flirtadis la verdan flagon antaŭ la ŝipo kaj fine unu sinjoro ekvidis nin kaj salutis levante la manon sur la ŝipo. Baldaŭ ni povis enŝipiĝi kaj prenis lian manon kaj salutis kun bonvenigaj vortoj. Komenciĝis la bonveniga ceremonio de la urbestro de Otaru kaj ili interŝanĝis donacojn interalie kun alvojaĝantoj.

S-ro Atanas Seikov veturis al nia lando kiel unu membro de karavano de travojaĝantoj en Japanio kune kun ĉirkaŭ 200 pasaĝeroj de Sovetunio, ĉ. 100 de Polandanoj kaj ĉ. 30 de Bulgaroj. Ili vizitis Hirosima, Osaka, Nara, Kioto, Tokio kaj fine Hokkaido. Post la ceremonio ni eliris la ŝipon kaj ni kondukis lin al la urba strato por promenadi.

Unue ni eniris al restoracio de Hokkai Hotelo kaj trinkis glason da " Sapporo Kruda Biero ". Sekve ni kondukis lin al mia domo, ĉar mi aŭdis, ke li deziras vidi japanan domon. Li ĝojis sidiĝi en la japana ĉambro sur " tatamo " kaj trinkis japanan verdan teon kaj kukon. Poste ni eniris Japanstilan restoracion kun pendata tuko " Noren ". Tie ni mendis japanan vinon " sake " kaj krudan fiŝon " sasimi " kaj ankaŭ fritajon " tempura " kun rizo kaj supo. Ĉu li bone gustumis kaj kontentiĝis ? Mi esperas ja jes !

Fine ni ripozis ĉe unu kafejo kaj trinkis kafon. Ni adiaŭis lin ĉe la kajo ĉ. 10-a horo. La vetero estis feliĉe trankvila sen vento, sen neĝo kaj iomete varma.

La sekvantan tagon ili kune veturis al Sapporo per aŭtobusoj kaj pasigis tutan tagon en Sapporo. En tiu ĉi vespero ni povis denove kontakti kun li en la ŝipo. Por enŝipiĝi oni devas ricevi permeson per antaŭskribia nomo, aĝo kaj adreso. Por tia afero nia amiko Eguti prilaboris dum la tago kaj ni atendis lin en la salono. S-ro Kodama, el Sapporo, ankaŭ kunvenis. Ni estis 6 personoj.

La aŭtobuso revenis el Sapporo iom malfrue je la 7:30.

Ni havis gajan tempon salutante, babilante kaj prenante fotojn. Plie ni povis vidi junan fraŭlinon el Kamtschacka. Ŝia nomo estis Balentena Asmaeva, inĝeniero de kalkulmaŝino en iu ŝipkompanio. La antaŭan posttagmezon, kiam la ŝipo atingis la kajon, ŝi ekvidis la verdan flagon flirtanta kaj trovis, ke unu bulgaro tuj amikiĝis kun ni per nia komuna lingvo Esperanto.

Kvankam ŝi ankoraŭ nur antaŭ 2 monatoj eklernis nian lingvon, ŝi kuraĝigis sin kaj alparolis al s-ro Seikov, ke ŝi ankaŭ volas kontakti nin. Ili ambaŭ ĝis nun tute ne konis unu la alian, sed vidante la flagon, kiel ponto, ni ĉiuj subite fariĝis intima amikaro. Ni denove fotografis, babiladis kaj sentis feliĉon kaj amikecon interalie. Por ni kaj ankaŭ por ili estis tute signifoplena neforgesebla vespero.

(la foto ;   ĝoja kunsido kun bulgara kaj rusinoj en la ŝipo "Maria Urijanova")

S-ino HoHoHo 来札

11月8日 S-ino HoHoHo が来札した。本名は Hazel. H. Heusser という。姉妹都市ポートランドから一行30数名とやつてきた。昭和54年は姉妹都市の縁を結んで25年に当るので、市民の交換訪問が行なわれ、6月に札幌から50余名がボ市を訪れた。ボ市からは、120名編成の若手のオーケストラが先着で6日に来札しており、7日、江別市で、9日に札幌で演奏会を行なった。彼女はこのオーケストラのマネージャーの一員として来札したのである。

来札の日は、福田と木村が千歳空港に出迎えたが、その晩の歓迎会には9人(三沢夫妻、山賀、江口、吉原、児玉、椿、福田、木村)出席し、S-ino が *kuirajo* を食べるひまもないほど矢つぎばやの質問せめぬに会い、150名の招待者の中で一番歓待されたのではないかと思われる。

S-ino 来札には、次の経緯があつたのです。

54年の春、吉原 S E S 会長名で、ポートランド市長あてに次のような *letero* を出したのです。

われわれ *Esp-grupo* は、姉妹都市推進委員会に加入しており、毎年ボ市からの来客歓迎会に出席しているが、言葉が通じないため、交歓の実を挙げることができず残念に思っています。ボ市は、3年前に世界 E S P 大会が開催された国際都市で、*Esperantisto* も多数いるので、今後來訪者の中に *Esp-isto* を加えてほしい、と。この希望が入れられての彼女の来訪と考えられたので、10日離札のバスの入口でボ市の婦人市長に対し、私の全知識を集約して、単語を並べて、「エスペ란チストを連れて来てくれてありがとう」とお礼を言つたが、彼女はニコニコしていたので解つてくれたものと思つている。また、ボ市の *Esp-grupo* からも札幌市長あてに同じような手紙が来ているので、今後は毎年一人ぐらゐ訪ボするように努力しなくてはならぬのではないかと思う。

(木村・記)

Mia pripenso pri lingvo kaj Esperanto

Singo Sibata (sapporo)

Mi volas paroli unue pri mia penso por lingvo kaj poste menciĝi pri la estonteco de Esperanto.

Mi estas medicina studento. Mi ofte renkontas malsanulon apud lito en hospitalo, kaj ni, studentoj fojfoje demandas al kuracisto pri malsanaj nomo, stato kaj terapio antaŭ tiu malsanulo kuŝanta sur lito. Se malsana stato estus por li nebuna, la kuracisto al ni respondas angle aŭ germane. Plie, se li havus kanceron, la kuracisto respondas neanglan sed eĉ ĉifron.

Oni diras, ke paroladoj estu komprenataj de ĉiuj homoj. Sed, kiel la ekzemplo montras, foje estas necese uzi nekompreneblan lingvon eĉ ĉifron por ke malsanulo ne sciu veron.

Mi havas malkontenton kontraŭ la konfuzo de lingvostudo en la universitato; ekz. mi devas lerni anatomion per latino, kaj en la okazo de klinika lekcio ni, studentoj uzas germanan aŭ anglan, sed la profesoro klarigas latine aŭ alilingve. Tia miksata lingvouzado al ni kaŭzas embarason kaj konfuzon. Estas al mi danĝere, ke la kutimiĝo de tia leciono donas al ni nenian kontraŭstarecon, kvazaŭ tio estus pravigita.

En la medio de angla lingvo la medicina nivelo pli kaj pli progresas, interalie, ĝi grave postenas en medicina kampo. Tial studentoj neangleparolantaj devas lerni medicinon duoble aŭ trioble kompare al tiuj de denaskeparolantaj.

Nun okazas diversaj internaciaj konferencoj mondscale kaj tie ĉefe funkcias angla, franca kaj germana lingvoj, kiel internacia lingvo.

Oni diras, ke japanaj sciencistoj en konferenco mutas, ne-partoprenas diskuton pro lingva baro. Ja, estas bedaŭrata afero !

Estis stranga fenomeno en iu azia konferenco; Malgraŭ ke pli ol duono da partoprenantoj estas japanoj, ili devas angle prelegi kaj diskuti. Sajnas al mi ke tia aspekto estas ne natura. Certe, oni tendencas vidi, ke angla lingvo pli kaj pli postenas mondscale, politika, medicina, eduka k.t.p. Tamen laŭ mia opinio, ju pli grandiĝas tia tendenco, des pli necesas vastigo de Esperanto !

Nu, mi direktu mian rigardon al socia problemo.

Antaŭ kelkaj tagoj s-ro Tadao Umesao, fama sciencisto kiel etnografio havis sian prelegon en Sapporo.

Tra okulvitroj de etnografo li antaŭvidas socian perspektivon por la 21-a jarcento. Laŭ lia parolo, la 20-a jarcento estis tempo naskiĝi multaj nacioj. Sed la 21-a estas tempo

moviĝi al universo. Tiu moviĝo neniam signifas moralan ligitecon, kiel "Mondo estas unu kaj homaro estas gefratoj".

Sed male ĝi signifas, ke konfuzo de unu nacio eĉ se malgranda, tio vole nevole influas kaj etendiĝas aliajn naciojn.

En moderna tempo malgrandaj nacioj insistas sendependecon kaj senĉese okazas konflikto ie en la terglobo.

Bedaŭrinde, ni ne havas ian specialan kaj utilan solvon por tia konflikto. Ideologio jam ne estas utila ! Unusola solvo estas nur tio, ke kiel eble plej persiste estingu fajron, kiu brulas en konfuzo ie de mondo.

Lia prelego daŭras, ke ni devas solvi konfuziĝon en vidpunkto de universo kaj konferenco estas plej grava.

Li ankaŭ akcentas diri, ke ni devas toleri kaj nehasti por ĝia solvo.

En tiuj cirkonstancoj de la 21-a jarcento, kiel funkcios Esperanto ? Fojfoje min atakas demando pri la estonteco de Esperanto: ĉu homoj, kiuj estas saĝaj vere bezonus Esperanton? ĉu homoj, kiuj denaske parolas anglan lingvon aŭ alian aŭtoritatan lingvon konsiderus la bezono de Esperanto ?

Laŭ mia kredo, Esperanto estas vere bezonata de nek aŭtoritatuloj, nek intelektuloj, sed de simplaj kaj ordinaraj homoj !!

La kreanto de Esperanto d-ro Zamenhof saĝe antaŭvidas la mondon, kaj dank' al lia energia laboro, al lia longjara populurigo de la lingvo kaj fare de sindonaj samideanoj por ĝia utila eksperimento, Esperanto jam postenas vere vivantan lingvon.

Tial, plej grava estas la ago de efika disvastigo de ESPERANTO !!!

(注) これは、札幌医科大学生の柴田真吾君が、本年8月亀岡市で開催された大本青年祭エスペラント部の弁論コンクールで、1位を獲得されたときの原稿です。来春の国家医師試験成功のあかつきには、HEL活動に参加したいとは彼の弁。今後の活躍を期待したいものです。(記・児玉)

Mi tute hazarde rigardis re-publikigon de "Ben Hur" — mi unuafoje rigardis ĝin kaj atendis la scenon de ĉaro-konkurso, dum kiu, oni diras, iu vere estis genie (!) mortigita —, kiam en mian kapon venis ideo, kiu povus esti fatale grava al la estonteco de la homaro.

Mi ja scias, ke ĝi ne estas originala. Shakespeare diris, ke la mondo estas scenejo kaj ĉiuj virinoj kaj viroj geaktoroj, kaj Jean Anouilh sciigis al aktoroj, ke ili AKTORAS. Tio okazis al mi kiam Ben Hur estis sklavo en galero. Kio fariĝus, se tiuj sklavoj rifuzus remi? Ili ja estus certe mortigitaj. Sed se pli multaj sklavoj komencus rifuzi la taskon kaj tio pli grandiĝus? Kompreneble ne plu eblus transporti sklavojn al Romo kaj romanoj ne sciuskion fari.

Sklavoj estas ĉiel sklavoj, tamen ili restas sklavoj nur kiam ili kondukas laŭ alies reguloj kaj lasas sin en la stato de sklaveco. Ni nomas la regulojn sistemo. Por raciigi la rilatojn kun siaj kunuloj kaj por plibonigi sian situacion oni rompas malnovan sistemon kaj anstataŭigas tiun per la nova. La punkto estas, ke sistemo ekzistas nur dum la koncernantaj homoj volantas ludi tiun ludon. Ni povas ĝui la ludon kiel regulaj skribantoj al tiu ĉi organo kaj manifestacii surstrate (kompreneble eskortate de polianoj!) kaj disvastigi nian opinion, sed ne forgesu, kio lasas vin fari ĉion ĉi — la komplete akomodita sistemo. Ĉiujare la procedo "demokratia" estas iom post iom invadata, verŝajne pro tio, ke neniu rimarkis nek prizorgis tion. Do ni ĉiuj estas kulpaj. Kaj ĉiujare pli malmultaj politikaj grupoj elektigatas. Jen do registaro de komitato en kaku vesto. Se morgaŭ ĉiu rifuzus pagi imposton kiel en Kalifornio, la imposto-sistemo estus neplenumbla. Nuntempe en Japanio oni havas unu el la plej kripligitaj strukturoj de imposto en Azio. Kien iras niaj enspezoj? Kio fariĝis kun la kunlaboro de socialistoj? Evidentas, ke ili ne estas asignataj al la popolo. Ni havas unu el la plej altaj vivniveloj kaj unu el la plej grandaj burokrataroj en Azio.

Marx diris, ke kio faras salajran sklavon estas salajro. Eble la japana registaro klopodas savi nin el tiu ĉi sorto. Karl Marx estis kaj patronata kaj finance subtenata de germana riĉa, riĉega kapitalisto, Engles, tiel, ke li povis sidi en la brita muzeo kaj kompletigi la alian sistemon por laborantoj. La de li plej bedaŭrata afero estis, ke li ne povis vidi la sistemon realiĝi. Ĉu vi ne pensas, ke la maniero, en kiu rusoj poste traktis la fratulojn de Marx, t.e. judojn, estas ironia rezultato? Se Marx ankoraŭ vivus, li serĉus azilon en kolektivista kibuco. Ĝuste kiel ĉiu scias, estas tiel multaj vojoj por interpreti la ideon de Marx kiel tiun de Kristo. Blankuloj en Sudafrika Respubliko pravigos la apartismon laŭ la testamento tute sen malfacilo.

Por plene utiligi sian talenton, oni ĉiel klopodas aŭ batali kontraŭ sistemo aŭ pliriĉigi sin profite de sistemo aŭ lerte adapti sistemon al si mem. Eĉ anarkisto aŭ ordinara civitano estas minoritato. Se iu havas ideon, ke la mondo devas esti tia aŭ tia ĉi kaj agadas detruite por realigi la ideon, ĉu ni povas riproĉi lin? Ĉu ni ĉiuj ne estas faŝistoj? Sistemo mirinde rapide iras sur la vojo de kadukado. Tion montras t.n. sigmuda kurbo. Tio ĉi signifas, ke ĉio kreskas laŭ pli malpli sama procedo. Alivorte, ĉe juneco ĝi akre kreskas, la rapido de la kreskado poste malaltiĝas kaj alproksimiĝas al certa konstanto, kaj tiu stato daŭras ĝis la kaduka periodo. Pro tio se la sistemo estas nefleksebla kaj dogmema aŭ malfacile ŝanĝebla, oni povas priskribi la sistemon per la kurbo tute facile. Usono rapidas sur la vojo de morto, kaj rilate al Sovetio kaj Eŭropo, oni povas diri la saman. Dum Azio estas juna kaj kreskanta, niaj sistemoj en Japanio degeneras.

Kiu imagis, ke tia demokratio, kian ni konas, ĉesas kreski kaj stagnas? Ni ne nomu ĝin "demokratio" plu. (Aŭ ĝi iam estis eĉ unufoje vera demokratio?) Libero ne ekzistas en lando de peza imposto. Libero ne ekzistas en lando kun multaj senlaboruloj. Pro manko de kapitalo sociala bonfarto estis jam longe antaŭe blokita. Ankaŭ edukado. Kial do la sistemo etendis sian manon al la eduko? Ne nur por eternigi sin edukante multajn specialajn teknikistojn kaj plipolurante tiujn plu. Eble io granda kuŝas malantaŭ la politiko

低くひくく近い所で (6)

アリマス、アリマセン、アレハナンデスカ

A . H

コレハナンデスカ? 之は Shakespeare のエスペラントでは Šekspiro、まれに Šakspiro。Hamleto の有名な独白 To be, or not to be, that is the Question 翻訳なんだよ。明治7年ワグマンという人が『新日本訳ハムレットさんの劇』という題名で全文をローマ字で書いてある。何しろハムレットの独白だからこの調子で長々とつづく。中には意味不明の所もある。誤訳も相当にある。日本人又は日本語の出来る人と相談しないで作つたのだろう。 To be or not to be... の意味は色々考えられるが、大体生か死かと訳するのが普通のようにだね。

To be... の意味はあるかないかというだけで生か死かなんて意味はないんだよ。ハムレットの劇の前後の事情で生きていた方がよいか死んだ方がよいかとハムレットが悩んでいるんだろうと読んでいる人が思うんだなあ。昔の訳を少しならべてみると

ながらうべきか但しまたなからうべきに非ざるかここが愚案のしどころぞ

矢田部 貞 吉

死ぬるがましか生くるがましか思案するのはここぞかし

外 山 正 一

定め難きは生死の分別

戸 沢 正 保

存(なが)らへる? 存(なが)らへぬ? それが疑問じゃ

坪内 蓬(明治44年)

存りべきか、それとも存りべきでないか、問題はそれだ。

横 山 有 策

生きる、生きない、それが問題だ。

佐 藤 篤 二

あるべきか、あるべきでないか、それは疑問だ。

本 多 躰 彰

生か死か それが問題だ。

久 米 正 雄

生きていようか、生きていまいか、それが問題だ。

高 原 延 雄

生きていくか、生きていくまいか、それが問題だ

青 水 山 茂

新らしい所では

生か、死か、それが疑問だ

福 田 恒 存

となつてゐる。

坪内先生は「世にある、世にあらぬ」と後で直されたが、これが本当だろうね。ハムレットが生か死を考えていたのか、それとも別の事を考えていたのかわからないからだ。死にたい、しかし生きなければならないという気持はわかるが To be or not to be はザメンホフの訳したとおりの *Ĉu esti aŭ ne esti....* が本当だ。「新評註ハムレット」の浦口文治氏の説をエスベラントで説明すれば *Ĉu esti aŭ ne esti, tiel*

staras nun la demando : は次の *Ĉu pli noble estas*
Elporti ĉiujn batojn, ĉiujn sagojn De la kolera
sorto, aŭ sin armi Kontraŭ la tuta maro da mizeroj
Kaj per la kontraŭstaro ilin fini ?

にかかるといふのだ。どつちがnobla かと言つてゐるのだと説いていられる。

To be, or not to be... のザメンホフ訳 *Ĉu esti aŭ ne esti* は全く名訳であると思ふよ。

ドイツ語の訳は *Sein oder nicht sein, daß ist die Frage ?* となつてゐるが、あるのかないのかそれが問題だという意味の外に生か死かの意味もあるが之もいゝ訳だと思ふね。

この前 (Leo 62号30p) ザメンホフの訳は *vort-ludo* が全くないのでこの点どうかと批判されまいかという様な事を書いたが *Hamleto* の中の *vort-ludo* はそう面白いものは全く (と私は思うんだが) ないしそれに数も少ないから名訳であることは間違いない。ことにこの *Ĉu esti*

aŭ ne esti.. の所は生か死の考え方が少ないので私は名訳だと思ふよ。ことに *blankverso* (無脚韻) で *jambo* (短長格、抑揚格)

pentametro (五音歩) でシェークスピアの原作通り韻文と散文を書きわけてあるがこれは日本語では出来ない事だね。

母がガーツルードを問責する場面もいわゆる「弱きものよ汝の名は女なり」坪内先生の訳では「弱きものよ女とはなんじがあざな」といふ文句、これが *Malforto! via nom' estas virino!* となつてゐるがこの文句なんかたまらなくすきなんだよ。(nom' estas のノメスタスとよむ) しかし私の場合は *Kaj ĉio restas penso sed ne faro....* だろうなあ。

Pri la Esperanto-kurso por urbanoj en Sapporo

H. Cubaki

昨年の10月からスタートした講習会は、今年(1980年)の2月16日現在も続いており、かなりのロングランになりそうです。毎年4月に始まるはずの講習会ですが、広報活動が不足したせいか、4月時点においては開催できませんでした。しかし今回は道新に案内記事がのったせいもあって、ますますの人数でのスタートでした。構成人員は学生から ekslaboristoj までさまざまですが、その意気込みたるや甲乙つけがたして、講師にもそれが伝わってくるようで、これからが非常に楽しみです。進度は毎回1ページごとで、かなり慎重(?)なペースですが、各回、内容の完全理解をモットーにして進めており、講習生も了解しております。現在(2月16日)6課を勉強中で、この課を終了したら、さっそく文通相手に最初の手紙を書く段取りになっており、講習生諸氏も期待に胸をふくらませているところです。

さて、毎年開催される講習会のことですが、我々、エスペランティストにとっては、その運営と、その後の処置が常に古くて新しい問題として立ち現れてきます。早い話しが、単純計算としても、1年に2~3名の講習会終了生が残るとすれば、5年で10~15名の、10年では20~30名の新しい同志が生まれてくるはずで、現実には、そうっていないという状況です。その原因については、さまざまな理由があげられると思いますが、紙面の関係で、私見は、またの機会に述べたいと思います。ただこの問題について、esperantujojでもっと真剣な論議が必要でないかと考えてもいます。例えば大会なんかで、詳しい運動論議があってもいいんじゃないかと思いますが---

“初めまして。どうぞよろしく、”

--- 初級講習生

より---

(Sinprezento de la novaj kursanoj en Sapporo)

1) s-ro Minoru Hamanaka

*****

Antaŭ 40 kelkaj jaroj mi ekkonis nomon de Esperanto.

Nun nove antaŭ kvin monatoj mi eklernis tiun lingvon.

Antaŭ 50 jaroj, kun aliaj personoj mia patro ekhavigis al si urbano-konsum-kooperativon en Muroran. Dum 15 jaroj li administradis ĝin ĝis japana malvenka jaro. Ankaŭ mi vivintis en kooperativa movado dum 40 kelkaj jaroj.

Mi eklernis nian internacian lingvon, en la tempo mi havis novan laboron en Sapporo. Ĝis nun male, en la nova oficejo mi ofte vidas vizitantojn el alilandanoj, kanado, fino kaj polo. Interparolo pri norda loĝdomo, industrio kaj vesto interesas min. Pro tio mi forte eksentas veni internacian tempon.

Bedaŭrinde mi havas multe da aĝoj, kiom doni manĝaĵon al ĉevalo ..... dank' al DIO.

Niaj karaj samideanoj! Sed same al vi mi volas havi ruĝan pasion kiel rozo kaj neĝo-blankan naivan koron kiel infanoj, ĉu ne?

Ankaŭ mi volas, ke mi spertiĝos mirindan forton de la lingvo en internacia korespondo baldaŭ.

Hamanaka Minoru

2) f-ino Akemi Fukita

*****

Bonan tagon. Mia nomo estas Akemi Fukita. Mi estas 19-jara studentino kaj tre amas librojn kaj muzikon.

Mi naskiĝis kaj loĝis en Otaru. Mi studas por esti flegistino estonte.

Akemi Fukita en Otaru

(注) 編集部で手を加えることなく、原文のままのせ
ました。

3) f-ino Kimiko Kobajaŝi
*****

Mia nomo estas Kimiko Kobajaŝi. Mi naskiĝis kaj loĝas en Sapporo. Mia hobbio estas Ikebano kaj lignoskulptado. Mi Ikebano lernadas dum dudek jaroj. Mi ĝuas lerni Esperanton, kaj mi volas korespondi kun alilandaj esperantistoj kiel eble plej frue.

Kobajasi Kimiko

4) f-ino Ŝuko Obuĉi
*****

Mia nomo estas Ŝuko Obuĉi. Mi naskiĝis kaj loĝas en Sapporo, kaj laboradas en banko de Hokuriku. Mi havadas intereson pri monto kaj en ferioj mi grimpas montojn en Hokkaido. Mi ankaŭ sopiras al monto en aliaj landoj.

Ŝuko Obuĉi

5) s-ro MIJAGIŜI Tadataka
*****

naskiĝtago: la 22a de aprilo, 1919.
adreso: niŝioka 2jo llĉome, tojohiraku, Sapporo, en Hokkaido.
familio: Mi havas edzinon, tri gefilojn kaj genepojn. La plej aĝa filo estas laboristo de la paperfarejo, kaj li havas tri gefilojn. La plej aĝa filino havas edzon de bankisto kaj ŝi estas la patrino de du infanoj. La dua filo estas oficisto de vivasekurejo kaj li ankoraŭ estas fraŭlo.
hobbio: Mi amas muzikon, legadon kaj goludon.
J.E.I: Mi membriĝis en la jaro 1976.

Mijagiŝi. Tadataka.

6) s-ro Toshihiko MISHIMURA

(saluton!) Nomo: T. NISHIMURA. Aĝo: 23. Studento.
Fako: filozofio (mi interesiĝas ĉefe pri marksismo, social-
ismo, utilismo, angla etiko kaj budaismo). Naskiĝloko:
Ehime. Hobio: kino.

7) s-ro KATO Hatsuyoshi

Mia nomo estas KATO Hatsuyoshi. Mi estas 21-jara
studento de Hokkaido Universitato, kaj studas aplikan
fizikon.

Mia adreso:

Kita-ku Kita 22 Nisi 2 Kyôwa-sô 12-gô
telefono 702 9825

(la 65-a kongreso de japanaj esperantistoj)

Oni demandas min, kiu programero pleje interesis min, kaj ĉu
la kongreso estis sukcesa. Estas malfacile respondi, ĉar nur post
jaroj oni vidas, ĉu la kongreso estis vere sukcesa aŭ ne. Kaj vere
neniu programero pli ĝojigis min ol la renkontiĝo kun geamikoj, kun
kiuj mi konatiĝis antaŭ jaroj. Kongreso estas nenio alia ol renkont-
ejo de geamikoj, mi kredas.

la 10-a de februaro 1980

(sistemoj)

kvazaŭ la plej granda komuna mezuro (GKM).

Ŝajne mi aŭdas iun diri, "Kaj kio?" Nu mi pensis, ke tio eble
estas kial vi ricevas tiun ĉi organon kvankam vi nenion esprimas.
Dankon al vi pro'l finlego! Tamen mi dediĉas tiun ĉi artikoleton
al tiu, kiu ne finlegas.

☆ あ の ひ と ・ こ の 人

☆ 横浜市 菊部利一君 日本大会準備で大忙し！

昭和43年夏、第55回日本大会を札幌市で開催の折、札幌エス会の若手活動家 菊部利一君が、こんどは、本年8月23日(土)～24日(日)横浜市開港記念館(予定)で開催の第67回日本大会の準備部長として、札幌での経験をいかし、大会を成功に導こうと、目下大活躍。彼と奥さん(旧姓今村、元札幌エス会員)を知るHBL会員からたくさんの参加申し込みを、とHBL役員数人が気をもんでいるとか。

☆ 横浜エスペラント会員が昨秋ニセコへ登山

横浜エス会機関誌 La. Tamtamo / 980年 / 月号で "Ibarame jukio 氏が、AL LA MONTO NISEKO ANNUPRIと題して、美しいエス文でその印象記を寄せている。Ibarame 氏、いつそのこと足をのばしてわがエス・センターを訪ねられれば、交歓会が持てたのに — と惜しまれることしきり。

☆ 椿 陽考君 札幌市民向けエスペラント講習会で大奮闘！

昨年10月末から毎週土曜日午後3時から5時まで中央タイピスト学院で開催。講師として椿君がテキスト/によつて指導。一昨年は入院、自宅療養などの繰り返して健康を心配していたが、今はすっかり元気回復。中学校の英語教師だけあつて指導ぶりもなかなか堂に入ったもの。ちなみに、講習第1日目の参加者/2名中、3カ月過ぎてなお8名の方が欠かさずに参加し学習を続けている。女性6名(うち学生2名、OL、主婦4名)、男2名(お2人ともご年輩、しかしものすごく熱心！)

☆ 福田 伸君 遂に北大エルムにエスペラントの 火を！

市民向け講習と並行して昨年10月末から北大で学生対象の講習会を開催講師はもちろん福田君。参加者5、6名の学生、助手達。さすが進み具合が早く、2月初旬でテキスト/は完了。目下、会話練習を集中的に行ない。その後は輪読、作文練習等へ移行するとか。次の北海道大会での彼等の出演(?)を期待したいもの。

Hokkajda ĵurnalo (lunde) 1979-07-30

.....
: Fama eposo de "Ainaj Jukaroj" estas eldonita en Esp. :
.....

... Post 8 jaroj de penega traduklaboro ĝi aperis ! ....

*****

.. Sukcese ĝi reliefigas delikatecon de la originalo ...

*****

"Arĝentgutoj ĉirkaŭ mi faladu, oraj gutoj ĉirkaŭ mi faladu !"

Tiu ĉi verso estas unu parto de "Ainaj Jukaroj"

La tradukgrupo, kiu sukcesis ĝin eldoni post la penega laboro dum 8 jaroj, prezentis ĝin al la partoprenantoj en la 43-a kongreso de Esperantistoj en Hokkajdo okazigita en la varmafonto Asarigaŭa de la urbo Otaru en la nokto, la 28-a de Julio.

Antaŭ 57 jaroj aperis la unua eldono de "Ainaj Jukaroj" konsistanta el la 13 pecoj far de aina knabino genia, ankoraŭ 19 jaraĝa Chiri Yukie, kiu ĉiam kordolore pripensis, ke malaperos de sur la tero ankaŭ la lingvo, kiun ainaj amataj prapatroj uzis por reciproka komuniĝo en ĉiu taga vivo, aŭ multaj belaj vortoj, idiomoj, transdonitaj de la malnova tempo devos efemere estingiĝi kune kun ainoj, malfortaj pereantoj. Jen kial ŝi dediĉis sian tuton al la traduklaboro japanlingve el ainaj eposoj, kaj ŝi forpasis la mondon en tiu jaro ankoraŭ nevidante la novan sian libreton !

La tradukgrupo konsistas el 6 membroj; s-roj Acuŝi Hoŝida en Tomakomai, Hiroo Kodama en Kitahiroŝima, Haruo Aizaŭa en Sapporo, Isamu Jamaga en Otaru, Morio Ikemoto en Kioto kaj Kenĵi Sekio en Tokio.

Antaŭ 8 jaroj, kiam oni havis la 35-an kongreson de Esp-istoj en Hokkajdo ĉe la urbo Tomakomai, oni decidis fondi la tradukgrupon en Esperanto, el ainaj eposoj, kaj baldaŭ post la decido feliĉo ja trafis la grupon pro tio ke far de la librovendejo "Koonan-do" en Sapporo "Ainaj Jukaroj" estis represita post 48 jaroj. Tial tiu grupo decidis ĝin preni kaj intensive traduki.

Por la tradukistoj estis la plej grava punkto, ke ili absolute nedifektu la belan ritmon de la jukaro, kiu estas recitaĵo, kaj samtempe ili nedifektu la dignon de aino, kiu estas esence ĉasanta gento kaj kiu havas specialajn moralon kaj mondorigardon. Plie por ili estis plej malfacila laboro, kiel adekvate transformi en Esperanto el la versformon de "Ainaj Jukaroj"

La nova libro havas la formaton de A 5 kaj 93 paĝojn.

Sur la kovrilo kaj sur ĉiu komenca parto de la 13 pecoj montriĝas bestaj bildoj de strigo, vulpo, rano kaj aliaj, desegnataj de ĉarmaj geknaboj, kiuj estas la elementlernejoj (Kerimae en Nikappu), kies instruisto ankaŭ estas la membro de Hokkajdo Esperanta Ligo.

La partoprenantoj de la 43-a kongreso estas ege emociigitaj enmanigante la novan libron, kiu ĵus kompletigita.

S-ro Hoŝida diras, "ho, kiel longe ni atendis ĉi tiun momenton !! " Ankaŭ s-ro Kodama diras kortuŝe " Se ĝin vidus Chiri Yukie, kiu mortis en sia flora juneco kun lamento pri pereantaj siaj gentoj !! "

Jam presitaj 1,000 ekzempleroj de la nova libro baldaŭ estas dissendotaj al ĉiulandaj Esperantistoj pere de Univerŝala Esperanto-Asocio.

La foto montriĝas: La membranoj de HEL sin reciprokas
*****
ĝojon kaj gratulon por la kompletigo traduklabora de " Ainaj Jukaroj "

児 玉 広 夫

以上、記事の全文をエスペラント訳してみました。原文に対する忠実な訳といえるかどうか。しかし、伝えようとする原文の意思がわかれば、大胆な意識によつても差支えなからうというのが私の持論ですが、この場合、乱暴すぎるでしょうか。御批判を待ちます。

*****
* Ainaj Jukaroj を外国エスペランティストへ紹介を！ *
*****

外国の文通友だちに「アイヌ・ユーカラ」のエスペラント版の出現を知らせ、ひとりでも多くの人に読まれるよう、機会をとらえて勧めてみてくれませんか。勝手ながら、そのための例文を次のとおり書きました。そこでは触れてませんが、もしノ部以上購読申し込みの際は、外国向けに限り定価の4割引きのほかノ部を無料で贈呈する用意もあります。

例文を参考に、あなたも Ainaj Jukaroj の販売にご協力くださいませんか。

(文責・児 玉 広 夫)

Estimata kaj kara samideano,

Hodiaŭ mi turnas min al vi por rekomendi pri "Ainaj Jukaroj", kiun ni, la membro de Hokkajdo-Esperanta Ligo eldonis en julio, 1979.

La originala teksto "Ainu Ŝin'jooŝuu" (= Kolekto de ainaj diaj eposoj) estas kompilita de aina knabino ĈIRI Jukie, mortinta en 1921 je sia aĝo de 19 jaroj. Instigite de tiama juna ainologo KINDAIĈI Kjoosuke ŝi kompilis la libron ĵus antaŭ sia morto.

Tuj post la apero de la libro, tiama juna esp-isto MATUBA Kikunobu, kiu nun estas fama esperantologo, intencis ĝin esperantigi, sed povis publikigi nur unu pecon en La Revuo Orienta, eldonita de Japana Esperanto-Instituto. S-ro MATUBA poste helpis nin per lingva kontrolo post kvindekkelkaj jaroj de sia provo.

Jukaroj (= ainaj eposoj) klare respegulas la mondrigardon kaj moralon de iama aina gento. Ĉar la granda librejo Iŝanami en nia lando eldonis ĝin en 1978, tiu originalo "Ainu Ŝin'jooŝuu" estas la plej populara libro pri aina kulturo en Japanujo.

Mi do deziras, ke ankaŭ tiu esperanta traduko "Ainaj Jukaroj" estos vaste legata en la tuta mondo.

En Japanujo ni vendas unu ekzempleron kontraŭ 800 enoj (4.0 usonaj dolaroj). Ĉar ni scias, ke la libroservo de UEA donas rabaton ĝis 33% al grandkvanta mendanto, do ni estas pretaj rabati ĝin ĝis 40%, tiam la liverprezo estas 800 enoj X 0.6 = 480 enoj (ĉ. 4.8 guldenoj).

Ĉu vi ne volas legi ĝin ? Ĉu vi ne bonvolus ĝin prezenti al viaj kamaradoj ?

Mia amiko, s-ro Hiroo KODAMA, la sekretario de Hokkajdo-Esperanta Ligo (mallonge, HEL) okupas sian rolon por ĝia libroservo. Permesu min indiki al vi lian adreson pro via eventuala mendo.

Kun sinceraj salutoj

(subskribo)

Hiroo KODAMA (sekretario de HEL)

1-1-16, Kooyo-cho, Hiroshima-machi, Hokkaido,

(061-11) Japanujo

P.S. S-ro KODAMA estas preta sendi la specimenon laŭ via volo.

「アイヌ神謡集」エスペラント版の序文について

児玉 広 夫

松葉菊延氏ご執筆の序文を次のとおり日本語訳しました。たまたま、エスペラント版発刊直後、新潮選書「銀のしずく降る降る」の著者、藤本英夫氏（アイヌ研究者として有名であり、現在北海道教育庁文化課長補佐として勤務）に、エスペラント版を購入の際、特に序文について口頭訳してさし上げたところ、熱心にメモされた後、“ぜひ文章訳してほしい”とたつての希望でしたので、こうして書いたものです。

この訳文が、エスペランティスト以外の方へり宣伝に役立つならば、望外の幸せです。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

序 文

松 葉 菊 延

思えば/926年/の月で私がアイヌのユーカラ、それはアイヌの叙事詩ともいおうか「トーコロ ハンロク ハンロク」を訳して「ラ・レブオ・オリエンタ（東洋評論）」で発表してから50年以上を過ぎた。

アイヌの少女 知里幸恵が編訳した「アイヌ神謡集」～アイヌの叙事詩を収録したもので、ローマ字で表記するとともに完べきな日本語訳を添えているもの～の第1版が発刊されて間もなくのこと、私の友人、小河原幸夫君がこれをエスペラント訳するよう熱心にすすめたからである。中学生時代からすでにエスペラントを上手に話す彼は、当時国学院の学生であり、同学院には世界的に有名なアイヌ学者、金田一京助教授がいたのである。

今に至つてもよお私は、小河原君が何故あれほどまでにユーカラのエスペラント訳を熱心にこの私にすすめたのかをぞである。その当時は、ごく小教の専門家を除いては、ユーカラとは何かを知る人は殆んどよかつたであろうし、アイヌ文学の存在すら知る人は皆無に近かつたといえよう。そして私はよとした好奇心から彼のすすめに従つたのであつた。

先ず私は、知里幸恵の「神謡集」を研究し、同時にアイヌ文法書を探し歩いた。しかしそのときは、パチエラー博士著の分厚いアイヌー英ー日本語辞典

以外どこにも無かつきばかりか、辞典そのものが私には戸惑うばかりで役立ちしなかつた。

そうしているときに、まさに、青天のへきれきのように奈良から笹谷良造という偉大な協力者が現れた。その人は、かつて国学院の学生であり、金田一博士からその講義を受けていたという。

私がアイヌ文法に関連してユーカラ訳に行詰っていることを知った小河原君が、そのへんの状況を笹谷氏に書いてくれたに深いあるまい。同情したこの人が金田一教授の講義内容をていどにメモした筆記帳を私に貸してくれたのである。

事実、このノートは私にとって得難いものであつたのでその全文をノートに書き写し、それによつて学び続けることができた。そしてノコ話からなる「神謡集」のひとつを訳すことを試みたのである。しかし、私の頭上に絶えず重くのしかかつて離れない悩みは、どういふ詩の形式で訳すべきかという問題であつた。

ユーカラは吟唱詩であるから、それにふさわしい形態があるはずである。したがつて訳詩もまた、そうであらなければならないのであるが、その形式が私には、どうしても見出せないまま、いたずらに時を過してしまつた。思いあぐねている私を見て、小河原氏はこんどは東京の本郷区森川町でお住いだつた金田一博士のところへ私を案内してくれた。

博士に対する私の印象は、謙虚で地味でそしてどちらかというとな女性的な高い調子で話される紳士であつた。憶面慮しの私の、ときに愚劣な、ときに幼稚な質問にも博士はいとうことなく真摯に答えてくださつた。そして私が思い切つて“ユーカラの一部をアイヌ語で詠んでみますから、韻のリズムなどを批判ください”とお願いすると、こころよくお引受けくださつて、お耳を傾けてくださつて、ほほ笑みながら“よろしい！ そのとおり！ お上手です！”といつてくださつた。しかし詩の形式についての私の質問に対しては、単に次のように答えられるばかりだつた。“ユーカラには、それほど厳格よきまりというものはない。短い詩句で自由に繰り返すことが肝心です”と。私は興奮さめやらぬ思いで博士宅を辞したのである。

金田一博士をお訪ねしたのはそのときが最初であり、以後二度と博士とお会いする機会は無かつた。しかし博士が文化勲章を受けられテレビに出られたのは勿論見た。また博士の随筆「心の小道」をエスペラントに拙訳して載

せた雑誌をお贈りしたときや、日本語文法の一部の問題点をおたずねしたときなどは、その都度丁重など書簡をくださつた。

私は、知里真志保博士にも一回限りだが会つたことがある。それは彼が東大の学生であつた頃だつたらうか。

彼のところへ私を案内してくれたのは、私の友人で同じエスペランチスト当時海軍省の艦政本部造船部に勤務していた宗近真澄（海軍技手）君である。

宗近君は、なぜか真志保青年と接触を保つており、また私がアイヌ語とその口唱文学に興味を抱いていることを知つたため、彼に引き合わせてくれたのであろう。

知里真志保は、そのとき下宿の一室で～私の記憶が確かであれば～着物姿で小机に、開かれたままの「カーマ・スートラ」（印度の性典とでも訳すか）のフランス訳を前にして座つていた。そのとき私が彼と何を語つたのか全く記憶にない。しかし、今なお忘れることのできないのは、彼のあの暗い表情と重い声音である。あの憂うつで陰気な青年がのちにアイヌ学の偉大な権威者になるであらうとは、どうてい想像できることではなかつた。

私のその後のユーカラの研究は、ただ一篇のエスペラント訳で中断してしまつた。それは、ユーカラの持つすばらしい韻の美しさをどのようにしてエスペラントの詩型に当てはめるかを究め尽すことができなかつたからである。一方、単にエスペランチストであるというそれだけの理由で、私から生活手段のすべてを奪い去つた忌むしい軍国主義時代の影響もあつた。

事実このため、私はその後の数年間エスペラントを放棄するのみか終戦まで不安と貧困のどん底生活を余儀なくされてしまつたのである。

5・6年前、友人の星田君から知里幸恵編「アイヌ神謡集」の全篇をエスペラント訳するという崇高な計画を打明けられ、それに共同参加するよう請われたときは、いい知れぬ感激を覚えずにはいられなかつた。

“遅れは、失うことにあらず”（つまり“八十の手習い九十のまにあう”）との諺がある。半世紀の遅れとはいへ、同じ者の手でなされなかつたにせよこの事業は引き継がれたのだ！

金田一京助博士、知里姉弟、宗近君、私にとつて決して忘れることのできないこれらの人は、今はすでにいない。功成り名遂げて89才という天寿を

まつとらされた金田一博士に対し、他の3人のなんと若くして逝つたことであらう！ 特につぼみのようにうら若い幸恵嬢の死は、彼女を愛し、いとおしむ人たちにどんなにか嘆き悲しみを与えたことであらうか！ そうして、はからずも彼女よりふたつき早く生まれた私だけが生き永えて、いまなお、うだつがあがらないでいる。

最初にアイヌ語とその文学に私の目を開かせ、そしてユーカラ訳への道を私に向わせた小河原君については、大学を終えて間をおくことなく、突然若い妻君に外国留学だけをいい残して渡米したという知らせ以外何も知らない、生死のほどは、神のみぞ知るところである。

(1978年/2月/5日記す)

お 知 ら せ

「Ainaj Jukaroj」/部をぜひお手元に！

◎定 価：800円   ◎送 料：2部まで/20円、3部以上/60円

次のとおり郵便振替で申し込まれると好都合です。

- 振替番号：小樽63/
- 振込先：ユーカラ・エスペラント図書部
- 振込先住所：札幌郡広島町広葉町ノ一ノ一ノ6 児玉広夫 方

はがきでの申し込みもけっこうですが、二重の手間をはぶき、上記の方法でも振込通知がきますから間違いなくお届けすることができます。

編集後記

年末には出しますと言った「タンポポ」65号がやっと出しました。まず最初に和文をタイプして下さった北島さんに感謝します。年に2回という発行回数は現在の北海道の 에스ーラント界の活動の内容を見れば、そんなとこだろーとかなずけることですが、編集部の方慢もその原因の一部であるとは言ふ、何故年3回という発行のペースが保てないのか改めて問い直さなければなりません。そして、それも何のための機関誌なのでしょう。

「言語」(大修館書店)の3月号に こたばのジャーナルとして 星田氏により書かれた「ユーからの 에스ーラント記出版」という記事が掲載されました。こにも載せようと思いましたが出版社に承諾を得るための時間がなが、たので残念ながら見送ることになりました。さすがに「言語」の持つ影響力は大きく早々に 著名な比較言語学者でありまた日本にはじめて本格的にバスク語を紹介された 学習院大学の 宮下忠雄氏から「(ユーからの 에스ーラント記は)貴重な出版ですからぜひ一部、という手紙をいただきました。社会的に意義のある仕事をすれば必ず社会的に認められてゆくということ私たちはよく認識すべきでしょう。そのような意味で、ユーからの仕事は終わったのですがそれは私たちの仕事の終りではなくまさに私たちの仕事の始まりなのです。北海道連盟として 에스ーラントがまとまっている以上少なくとも年に1回は どんなに小さなものでも社会的に価値のあるものをまとめたいものです。そのために全道大会というものがあるのですから。ある外国からの全道大会の参加者が大会後に言いました。「私には何故あなたがたが年に1回集まっているのか全然わからない。単に毎年互いにまだ生きていることを確かめあっている一ただそれだけのことのように私には見えた。」あなたならどのように反論しますか。もちろん 에스ーラント語で。

LEONTODO n-ro 65 1 marto 1980

Eldonejo: Hokkajda Esperanto-Ligo
062 Sapporo, Toyohira-ku, Hiragisi 1-8
tel. 011-831-7248 poŝtĉekkonto (Otaru) 17075

Redaktis: Ŝin FUKUDA
Tajpis: Hitomi Kitabatake